

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 65 hallituksen esityksen johdosta laiksi vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 1991 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 61 laiksi vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

Valiokunta on käsitellyt tämän esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 29 päivänä lokakuuta 1991 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Aittoniemen ym. lakialoitteen n:o 76 laiksi vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista.

Valiokunta on niin ikään käsitellyt tämän esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä kesäkuuta 1991 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Sasin toivomusaloitteen n:o 145 veroasteikkojen lakisääteisistä inflaatiotarkistuksista.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina finanssineuvos Gustav Teir, finanssineuvos Reino Niinivaara ja vanhempi hallitussihteeri Marja-Liisa Lindström valtiovarainministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Anja Kairisalo sosiaali- ja terveysministeriöstä, apulaisjohtaja Mirjami Laitinen ja ylitarkastaja Tuula Närhi verohallituksesta, osastopäällikkö Antti Arola ja toimistopäällikkö Hannu Häyry Kansaneläkelaitoksesta, osastopäällikkö Vesa Korpela Veronmaksajain Keskusliitosta, osastopäällikkö Mikko Hurmalainen Suomen Työnantajain Keskusliitosta, johtaja Harri Koulumies Suomen Liiketyönantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Helena Pentti Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, suunnittelupäällikkö Olli Saariaho Akava ry:stä, tutkimuspäällikkö Matti Koivisto Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitosta, talouspoliittinen sihteeri Martti Luukko Toimi-

henkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitosta, lakimies Pasi Pönkä Suomen Kaupunkiliitosta, osastopäällikkö Olli Kerola Suomen Kunnallisiitosta, apulaisjohtaja Christel von Martens Finlands svenska kommunförbundista, ennustepäällikkö Tarmo Valkonen Elinkeinoelämän tutkimuslaitokselta, vanhempi tutkija Tuovi Allén Työväen taloudelliselta tutkimuslaitokselta, johtaja Mikael Ingberg Pellervon taloudelliselta tutkimuslaitokselta sekä yliopiston lehtori Pentti Rönkkö.

Hallituksen esitys

Tulo- ja varallisuusverolain mukaan kultakin vuodelta toimitettavassa verotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista säädetään erikseen. Hallitus ehdottaa, että vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa sovellettava progressiivinen tuloveroasteikko ja varallisuusveroasteikko olisivat samat kuin kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Yhteisöjen tuloveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi neljällä prosenttiyksiköllä kuluva vuodesta eli 19 prosenttiin. Yhteisöjen varallisuusveroprosentti ehdotetaan säilytettäväksi nykyisenä yhtenä prosenttina.

Hallituksen esityksen mukaan uudet verokortit otettaisiin käyttöön ennakonpidätyksissä 1 päivästä toukokuuta 1992. Veroperustemuutosten käyttöönoton viivästyminen vaikutuksia ei otettaisi viran puolesta huomioon valmistettaessa uusia verokortteja vuodelle 1992. Sen sijaan pidätysprosenttien muutoksien yhteydessä verotoimisto voisi ottaa ne hakemuksesta huomioon jo tulevan vuoden alusta. Ennakoperintä toteutettaisiin muutoin ennakkoperintälain ja sen nojalla annettavien määräysten mukaisesti.

Käsitellyt aloitteet

Lakialoitteeseen n:o 76 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan tuloveroasteikko jakaantuisi seitsemään tuloluokkaan. Verotettavan tulon alaraja olisi 40 000 markkaa. Korkein tuloluokka alkaisi 285 000 markasta, josta alkaen marginaalivero olisi 49 prosenttia. Lakiehdotuksen 3 §:n mukaan valtionvero ei perittäisi lainkaan, jos vero olisi alle 1 000 markkaa.

Toivomusaloitteessa n:o 145 ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin veroasteikkojen lakisääteisen ansiotason mukaisen tarkistamisen toteuttamiseksi.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä.

Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu on tänä vuonna 1,55 penniä. Maksua ei peritä 63 vuotta täyttäneiltä eikä työttömyys- tai työkyvyttömyyseläkkeellä olevilta. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu on 1,70 penniä tai, jos ärimäärä ylittää 80 000 äyriä, ylittävältä määrältä pennin suurempi eli 2,70 penniä.

Eduskunnalle on aikaisemmin annettu hallituksen esitys n:o 105, jolla vakuutetun maksuihin on ehdotettu muutoksia. Esitys on sittemmin peruutettu. Nyt annettu esitys vuonna 1992 perittävistä sosiaaliturvamaksuista lisäisi aikaisempiin esityksiin verrattuna pääsääntöisesti 2 pennillä vakuutetun maksuja. Uudessa esityksessä on otettu huomioon myös aikaisemmin esitetyt maksumuutokset.

Vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksu peritään vuonna 1992 myös 63 vuotta täyttäneiltä

sekä työttömyys- että työkyvyttömyyseläkeläisiltä. Kaikkien kansaneläkevakuutusmaksua maksavien vakuutusmaksu nousee 3,05 penniin. Vakuutetun sairausvakuutusmaksut nousevat 2,20 penniin ja yli 80 000 äyriin osalta 3,70 penniin.

Valtion- ja kunnallistaloudellisista syistä ja jotta kannossa maksettavilta huomattavilta lisäveroilta ja niiden korotuksilta vältyttäisiin, olisi tarkoituksenmukaista, että vakuutetun maksuihin uutena eränä liittyvä 2 pennin lisä otettaisiin huomioon jo tammikuun ennakonpidätyksissä. Muut maksumuutokset voitaisiin ottaa huomioon toukokuun alusta lukien, jolloin on tarkoitus ottaa käyttöön vuodelle 1992 vahvistettaviksi ehdotetut veroperusteet. Tällöin ennakonpidätyksissä otettaisiin huomioon myös vakuutetun maksukorotuksista alkuvuonna huomioon ottamatta jäävä määrä eli eläkkeensaajille määrättävä 1,55 pennin suuruinen kansaneläkevakuutusmaksuosuus ja 80 000 äyriä ylittävälle määrälle ehdotettu sairausvakuutusmaksun lisäysten osuus eli 1,50 penniä. Toukokuun alusta lukien tästä sairausvakuutusmaksun osuudesta käytettäisiin ennakoperinnässä arvoa 2,35 ja eläkeläisten kansaneläkemaksuosuudesta arvoa 2,45.

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 5 §:ään tehtäisiin muutokset, joilla on tarkoitus toteuttaa edellä selostettu ennakonpidätysjärjestelmä.

Lakiehdotuksen 6 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä verohallituksen määräämällä tavalla täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Käsittelemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—4 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Ennakkoperintälain 12 §:n 1 momentista poiketen ennakonpidätys toimitetaan verovuoden alusta huhtikuun loppuun vuoden 1991 veroperusteiden mukaan. *Vakuutetun sairausvakuutus- ja kansaneläkevakuutusmaksun osalta ennakkoperintälain 11 §:n mukaisesti ja muulta osin sellaisiksi, että ne sovellettuina koko vuoden johtaisivat ennakkoperintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään.*

rusteita jo verovuoden alusta.

Verohallitus määrää 1 päivästä toukokuuta 1992 sovellettavat vuoden 1992 veroperusteiden mukaiset henkilökohtaiset pidätysprosentit *vakuutetun sairausvakuutus- ja kansaneläkevakuutusmaksun osalta ennakkoperintälain 11 §:n mukaisesti ja muulta osin sellaisiksi, että ne sovellettuina koko vuoden johtaisivat ennakkoperintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään.*

6 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin *verohallituksen määräämällä tavalla.*

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 76 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 145 hylättäisiin.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Tenhiälä, jäsenet Heikkinen, Hämäläinen, Jokiniemi, Kallis, Laaksonen, Lahti-Nuutila, Louvo, Luukkai-

nen, Malm, Mattila, Ranta, Sasi, Savolainen, Tiuri, Turunen ja Vihriälä sekä varajäsenet Apukka, Backman, Linnainmaa ja Renko.

Vastalauseita

I

Edellisen ja nykyisen hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan vuoksi vuoden 1992 verotusperusteita on vaikea oleellisesti keventää. Nykyisen hallituksen deflaatiopolitiikka, jonka mukaisesti marka sidottiin viime keväänä yksipuolisesti ecuun markan selkeää yliarvostusta korjaamatta, syvensi lamaa ja pienensi eri verojen tuottoa vielä siitä, mihin muutoinkin talouden ahdinko ne olisi laskenut. Hallituksen vir-

heelliselle talouspolitiikalle antoivat ecu-äänestyksessä tukensa hallituspuolueiden lisäksi myös sos.dem. eduskuntaryhmä, SMP ja vihreät.

Hallituksen korjattu sosiaaliturvamaksuja koskeva esitys, jossa korotettiin merkittävästi vakuutetun maksuja, alentaa edelleen tuntuvasti kotimaista kysyntää ja kustautunee verotulojen edelleen pienemisenä, samalla kun valtion suhdanteita tasoittava automatiikka ja työllistä-

mistoimet edellyttäisivät lisämenoja. Jakoverona sen työllisyyttä heikentävä vaikutus on pahempi, kuin jos lisää veroja kerättäisiin kiristämällä verotusta ennen kaikkea tuloveroasteikon yläpäässä. Varallisuuden verottamista tulisi kuitenkin edelleen lisätä suurten varallisuuksien osalta.

Emme pidä perusteltuna yhteisöjen tuloveroprosentin alentamista nykyisestä 23 prosentista 19 prosentiksi. Tässä tilanteessa ei kuitenkaan ole edellytyksiä sanotun prosentin nostamiselle.

Ehdotammekin,

että lakiehdotuksen 4 § hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

4 §

Yhteisön tuloveroprosentti on 23 ja yhteisön varallisuusveroprosentti 1.

Lisäksi ehdotamme,

että mietinnön perusteluissa lausuttaisiin:

1) ”Valiokunta edellyttää hallituksen valmistelevan esityksen suurten varallisuuksien verotuksen lisäämisestä.”

2) ”Valiokunta edellyttää hallituksen valmistelevan laajan asteittain voimaan tulevan kokonaisesityksen ympäristöveroista.”

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Asko Apukka

Timo Laaksonen

Kannatan 2) lausumaa.

Hannele Luukkainen

II

Hallitus ehdottaa, että vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa sovelletaan samaa tulo- ja varallisuusveroasteikkoa kuin vuonna 1991. Näin siitä huolimatta, että valtion talouden tila on heikentynyt vuoden 1991 aikana huomattavasti. Valtion menojen kattamiseksi hallitus säättää erilaisia maksuja sekä heikentää erityisesti sairaiden ja työttömien sosiaaliturvaa, mutta ei katso voivansa puuttua progressiiviseen tuloverotukseen edes tilapäisesti. Kuitenkin progression lieventämisellä vuosina 1988—91 on kevennetty erityisesti hyvätuloisten verotusta, joten heillä olisi maksukykyä osallistua lamasta aiheutuvan valtion talouden epätasapainon korjaamiseen.

Hallitus ei esitä muutoksia myöskään varallisuusveroasteikkoon. Kun verotettavan varallisuuden alaraja on jopa 1 100 000 markkaa, ei varallisuusveroa kerry alentuneilla varallisuusveroarvoilla edes samaa määrää kuin vuonna 1991. Kuitenkin suurien varallisuuksien haltijoilla olisi paremmat edellytykset osallistua lamasta aiheutuvien kustannusten maksuun kuin esimerkiksi sairailta, työttömiltä tai lapsiperheiltä.

Emme voi yhtyä valiokunnan enemmistön kantaan säilyttää nykyiset tulo- ja varallisuusveroasteikot sellaisinaan vuonna 1992. Tuloveroasteikkoa pitää muuttaa siten, että asteikon kahden ylimmän tuloluokan marginaaliverot palautuvat väliaikaisesti vuodeksi 1992 vuonna 1990 voimassa olleen tuloveroasteikon marginaaliverojen mukaisiksi. Tämä merkitsee sitä, että verotettavan tulon ollessa 154 000—275 000 markkaa marginaalivero nousee 33 %:sta 35 %:iin ja verotettavan tulon ylittäessä 275 000 markkaa marginaalivero nousee 39 %:sta 43 %:iin. Varallisuusveroasteikkoa tulee muuttaa siten, että verotettavan varallisuuden alaraja alenee 800 000 markkaan.

Ehdottamillamme asteikkomuutoksilla lisätäisiin valtion verotuloja arviolta 700—800 miljoonalla markalla. Verotulot kertyisivät hyvätuoloisilta ja varakkailta.

Ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

vuodelta 1992 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

2 §
Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava tulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta %
40 000— 56 000	50	7
56 000— 70 000	1 170	17
70 000— 98 000	3 550	21
98 000—154 000	9 430	27
154 000—275 000	24 550	35
275 000—	66 900	43

3 §
Progressiivinen varallisuusveroasteikko on seuraava:

Verotettava varallisuus mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävistä varallisuudesta %
800 000	500	0,9

4—6 §
(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 1991

Jouni Backman
Jussi Ranta

Pentti Lahti-Nuutila
Tuulikki Hämäläinen

Lea Savolainen

Yhdyn ohaiseen vastalauseeseen 3 §:n osalta.

Hannele Luukkainen

